

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Dumineca, Fôia, cându concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu sêu 2 1/3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. și r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 8.

Brasiovu 8 Februaru 27 Ianuaru

1873.

Noua metropolia, numai nationalitate nu?

Ne amu bucura de o mîia de ori mai multu, cându in locu de una episcopia sêu metropolia ni s'ar' restitui nationalitatea politica in tierrele fôște romane, dér' scôtarea de ochi cu cate o metropolia, pentru că prin ajutoriulu capiloru ei se ni se ascunda sôrele existintii nôstre nationali, în favôrea centralistiloru politici, o privimu că unu donu dainicu. Bucovinienii au cea mai mare lipsa de desvoltarea loru nationale, de limb'a romana că oficiale, de scôle romane, de o universitate romana pentru inaintare in cultura, de scôle agronomice, industriale, tehnice in limb'a sa, ca au fondu de unde se li se faca catu de bune, si, uite, ca capeta inaintarea episcopului, — care a ajutoratu la tempirea romanului, — la rangu de metropolitu, precandu se asteptá, cá Bucovin'a se se incorporeze besericésce cu metropoli'a gr. or. din Transilvani'a si Ungari'a! Mai lipsesce, cá successorulu episc. metropolitu Hacmannu rutenu, se se denumésca din viti'a si poroditi'a nemtiésca decembrista, si apoi cultivézate, desvôltate romane, déca poti! —

„Wiener Zeitung“ ad. in partea oficiale raporta, ca pentru episcopiele gr. orientali din Bucovina si Dalmatia s'a redicatu o metropolia coordinata cu cea serbésca si romana gr. or., si beseric'a episcopésca din Bucovin'a la beseric'a metropolitana, cu Hackmann in frunte, denumitu cá cunoscutu dupa simtiulu de constitutionalistu decembristu, doveditu cu barbatésca tienuta in dilele desastrului Hohenvarthianu, dice „N. fr. Pr.“ si ca acésta e consecintia a dualismului, cá romanii cislaitani se nu dependa dela cei transilaitani, ci se li se impartia mass'a cá camasi'a lui Cristu, se nu se mai póta redica. „Regimentulu de Carlovitiu a fostu si este focariulu agitatoriiloru ostile statului, si preotimea romana, cu tóte, ca nu mai cauta se asculte de comand'a de Carlovitiu, ci sta sub metropolitulu Siaguna, totusi si pastréza vechi'a pofa de agitare subminatória, dice „N. Fr. Pr.“ si ca acum romanii din Bucovina si morlaci Dalmatiei se scotu de sub influintiele cele stricatióse ale „militicianiloru“ si ale „Siagunaitiloru“ subordinanduse influintiei lui Hacmann celui credintiosu constitutiunii. Consecintiele dialismului se voru dovedi in curundu.“ Eéca asia sciu dualistii a vorbi si a ingrigi de viitoriulu romaniloru, se i divisedie, pentrucá se i póta inghiti. Ori dóra au de cugetu sei adune apoi sub unu patriarcu comunu? De morlaci, ca voru deveni si ei avangarda la eluptarea recunóscerii dreptului nationale politicu romanu, cá maurovlachi, nu pórtá frica decembristii, dér, déca se voru agita si ei de buibogataii romani, apoi ce veti mai inventa spre nadusirea romanismului? fata docebunt. —

Brasiovu 6 Fauru 1873.

Lui „Hermannstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten“ ei suntemu datori cu unu respunsu. Acésta fôia intrunita si-a doveditu nobletia animei prin aceea, ca s'a urcatu pe sian'a s'a vechia denuntatória si a calaritu c'unu articulu alu „Gazetei“ in frunte in taber'a natiunei nobililoru la Clusiu, unde ajungundu in fug'a mare cu faci'a plina de sudóre si strafurata de bucuri'a reutatósa, care i a produsu posesiunea documentului din „Gazeta“, a strigatu din tóte plumanile, cá se o auda tóta lumea: Sunteti tradati Clusianiloru! Romanii, cu cari a-ti voitu se ve infratiti si pe cari i ati crediutu de aliatii vostri in contra sasiloru suntu tradatorii vostri. „Cum -ti vine acuma s-r-mane „Kelet“ si soci? catu de multu ve compatimtu! Voi faceti esperinti'a cea mai amara, care

se póte. Iubiti si nu sunteti iubiti, „Gazeta“ v'o scrie claru si lamuritu: Pe voi si cei de soiulu vostru nu ve potu suferi, ve iubescu tocmái asia de pucinu si póte mai pucinu cá pe sasi; numai cehii si slavii facu parte din iubirea mea“.

Catu spiritu reutatosu, cata astutia nu diace in cuventele aceste ale lui „Herm. Ztg.“ Ea atinge aci córd'a cea mai slaba a maghiariloru, le atitia simtiulu de ura si resbunare in contra romaniloru, care dorere fora de aceea este inca pré destulu desvôltatu. Prin afirmatiunea, ca „Gazeta“ iubesc pe maghiari póte si mai pucinu cá pe sasi, si ca singur'a ei iubire suntu cehii si slavii, „Hermannstädter Ztg.“ nu voiesce se dica alt'a decatu: Vedeti voi maghiariloru, romanii se dechiara solidari cu cehii si slavii inimicii vostri neimpacati si nunumai cu cei din monarchia, ci negresitu ca si cu serbii dela Belgradu si cu moscovitii, vedeti asié dér', ca numai nemtii, fratii vostri de cruce dualisti, inimicii inimiciloru vostri slavi, suntu amicii vostri adeverati, numai acesti'a ve iubescu, prin urmare se'ntielege de sine, ca si noi sasii cá nemti putemu se simu aci in patria singurulu obiectu alu iubirei vóstre infocate! Póte ca „Herm. Ztg.“ confundata in asemenea gandiri a oftatu in secretu: Unde suntu timpurile acele frumóse, in cari noi ungurii si sasii in cea mai buna intielegere ne impartieamu in pielea valachiloru, „porcariloru“ acestor'a infideli?!

Da, a trecutu bab'a cu colacii, dilele frumóse dela Aranjuez nu mai voiescu se se reintórca, indesiertu le rechiamo multele oftari ale sasiloru. Dentele timpului suprematistoriu a inceputu se róda si la slanin'a privilegiiloru sase. Centralismulu maghiaru nivelatoriu de tóte vine acuma se sguđuie aprigu si la temeliele fundului regiu, dupace a resturnatu autonomi'a tierii Ardealului si dreptulu politicu-nationalu alu romaniloru.

Crede óre „Herm. Ztg.“, ca a facutu se sté pe locu pétr'a macinatóre a maghiarismului, ca a imblanditu pe maghiari facia de sasi, prin aceea, ca lea spusu noutatea vechia despre lips'a de amoru a „Gazetei“? — Cându a potutu se iubésca vreodata suprimatulu pe suprimatorele seu?

Asia este, pre suprematistii de astadi chiaru se voimú nui putemu nicidecumu cuprinde cu iubirea nôstra. Cu atatu mai multu inse iubimú patri'a nôstra, iubimú poporatiunea ei, care in cea mai mare parte a s'a suferu amaru sub starea pol. anormala, de care suntemu bantaiti, si tocmái, manumai pentru aceea mergemu cu opositiunea federalista a imperatiei Austro-ungare, in principiu cu cehii si slavii, mergemu cu aparatorii independintiei constitutionale a regatelor si tieriloru Monarchiei absburgice, cu luptatorii pentru drepturile nealienavere si pentru libertatea popóreloru austro-ungare! — Atat'a deocamdata cá respunsu lui „Herm. Ztg. vereinigt mit dem Siebenbürger Boten“. —

Comitetu francesu pentru tramitarea gratuita de carti francese la slavi si romani.

„La Correspondence Slave“ comunica tecstulu esactu alu programului redigeatu de catra comitetulu parisienu, care -si propuse se propage literatur'a francesu prin tramitarea gratuita de carti francesu la slavi si romani.

Programulu suna din cuventu in cuventu asia:

„Resbelulu desastroosu, preste care trecuramu, ne a facutu se cunóscemu simpathiele, cari le nutria pentru Franci'a unele poporatiuni pana acuma fôrte ignorate. Slavii Austriei, cari se lupta de seculi in contra veciniloru loru nemti, romanii, pré cari ii unesce cu noi limb'a si originea comuna, ne au datu in timpul cercariloru nôstre dovedi de alipire, pentru cari nu le potemu fi destulu de recunoscutori. Nu potemu se le multumimú mai bine, decatu prin aceea, ca le vomu dá mediulócele de a se initiá in limb'a si literatur'a nôstra. Ei iubescu Franci'a instinctivu, inse le este greu a o cunósce bine; ei suntu separati de ea prin Germani'a; li se impune o cultura absolutu germanica; cartile francesu suntu rare la densii si in pretiu fôrte mare.“

Noi amu voi se punemu Franci'a in comunicatiune cu amicii sei cei prea pucinu apretiatu pana acuma. Celu mai bunu mediulocu este de a le procurá gratuitu cartile francesu, de cari au lipsa.

Ne propunemu asié dér' a tramite dupa olalta profesoriloru, societatiiloru scientificu si literarie, reuniuniloru de studinti din Prag'a, Posen, Lemberg, Pest'a, Sibiu, Agramu, Laibach, etc. . . opuri gramaticali, istorice, de literatura, sciintifice etc. . .

Intre ómenii de studiu si civilitate nu este nici unulu, care nu ar' poté descoperi in bibliotec'a s'a cateva volume posedate in esemplaria duplé sêu ne mai intrebuintate. Aceste opuri, déca se voru distribui cu judecata si buna impartieála in tierile, unde suntu necunoscute, voru face mari servitia, parte prin aceea, ca voru propagá ideele nôstre, parte facundu a se lati mai tare cunoscinti'a Franciei.

Acésta este lucrarea patriotica, la care invitamu si impintimú pre toti acei'a, cari voiescu se sustiena si marésca influintia morala a Franciei in strainatate. Vomú fi fericiti a aduná de aci in colo daruri, fia in carti, fia in parale, pentru cumpararea de carti.

Contamu la bunavointia societatiiloru savante, a D. D. autori si editori. Asocianduse la lucrarea nôstra, voru deschide noue fontani de esplotarea literaturii nôstre nationale.

Fiacare daruitoriu va poté se ne faca cunoscuta destinatiunea, care voiesce se o dè darului seu. Fiacare opu va portá numele daruitorului, déca acest'a o va dori.

Cerintiele si cererile de informatiune suntu a se adresá D. D.

Gaidoz, professeur à l' école des sciences politiques, 32 rue Madame, Paris.

Hovelacque, directeur de la „Revue de linguistique“, 2 rue Plécher, Paris.

Leger, docteur ès lettres, 30 quai d'Orléans, Paris.

Emile Picot, vice-consul, 7 place d'Eylau, Paris.

La aceste adauge corespondintele parisienu a lui „Corr. Sl.“

Precumu vedeti ide'a comitetului este fôrte practica. Negresitu ca va fi bine priimita la populiunilé slave si romane.

Membrii comitetului inse nu voru poté se scia numerulu esactu alu societatiiloru si trebuintiele fia-

carei din ele. Pentru aceea aceste voru trebui se faca de aci incolo cunoscute dorintie-le lor, adresându-se in scrisu la un'a din persoanele, a caror'a nume si adresa sunt indicate mai susn.

Inceputulu actiunii comitetului va fi naturalmente modestu; elu nu va poté corespunde tuturor cererilor, cari i se voru adresa; inse le va notá si se va stradui a le satisfacé pucinu mai tardiu.

Se'ntielege de sine, ca comitetulu nu póte lua asuprasi spelele transmiterei; cartile se voru transmite cá marfa (petite vitesse; frachtgut) si portulu va trebui a fi respunsu de catra destinatari.

Comitetulu se va nisui a potri vi catu mai multu natur'a cartiloru tramise cu trebuintele particulare ale donatariloru; cartile scientifice voru fi spre exemplu rezervate studintiloru, operele teologice seminaristiloru etc. . .

Credu, ca va fi bine a aminti aici, ca pentru scrisorile adresate din Austria se cere francare de 25 cr. Comitétulu se va vedé obligatu a refusa scrisorile, cari nu voru fi pe deplinu francate.

Diurnalele slave si romane suntu rogate se binevoiesca a reproduce acést'a comunicatiune.

Terminandu potu se ve anuntiu, ca unu numeru anumitu de opuri s'a si adunatu si ca in cateva dile se va face prim'a spedare de aci. Spre sciintia si conformare. —

Fagarasiu 1873.

Venindumi la mana memorialulu „Clubului Deakianu“ din Fagarasiu referitoriu la alegerile diatale decurse in 16—21 Decemb. a. tr. in districtulu Fagarasiului, aflu necesariu a lasá se urmedia aci vreo-cateva pasagie ce privescu mai de aprópe principiulu passivitatiei — cá se se informedia inteliginti'a si poporulu romanu din acestu districtu, ca cum salta de bucuria memorialistii maghiari succedendule a face imposibile esecutarea acestui principiu.

Éta déra ce dicu memorialistii maghiari deakiani:

„Nu aflamu oportunu a mai amenti, — ca in ce opositiune scandalósa s'a fostu pusu maioritatea preponderanta a reprezentantiei districtuale facia cu efeptuirea lucrariilor electorali si inaltulu regimu; si ca minoritatea constitutionale ce avantage au eluptatu facia de ace'a maioritate, a carei principiu a fostu „passivitata“ cu tóte consecintiele ei — fiendu tóte acestea cunoscute parte din diaristica parte din interpellatiunea facuta in camera asupr'a reidentiei electorale in districtulu Fagarasiului“.

„Anim'a si factorele principale alu mentionatei minoritati in eluptarea acestoru avantage gloriose a fostu clubulu deakianu din districtu si cetatea Fagarasiu, fora a carui activitate energica astadi ambe cercurile districtuale sporiea numerulu a celoru deputati transilvani, cari diacundu in braciule passivitatiei, pandescu cu acceptare acelu tempu si oca siune spre a-si realisa fantasiele lor“.

„Si ca tóte acestea sa'u intemplat astufeliu e meritulu clubului deakianu, déca se póte numi meritulu ace'a ce noi din partene a implini tienemu de detorintia santa patriotica“.

„In urbea Fagarasiu — dupa cum si foile romane la tempulu seu au anuntiatu — intieleginti'a si alegatorii romani in dóue adunari imposante au proclamatu serbatoresce a se tiené neclatitu de conclusele passivitatiei aduse in Alb'a-Iulia, si pre lunga tóte acestea dechiaratiuni gigantice, capii, si partid'a nóstra preste totu, cá totu atati'a apostoli, n'au incetatu a lumina locuitorii romani districtuali despre interesele tieriei“.

„In tóte serbatorile s'au arangiatu excursiuni in diferite parti ale districtului in forme de meetinguri pentru propagarea si latirea credeului constitutionale — pentru radicare auctoritatii regimului si a creditului sgduitu; luptandu, sertfindu si nedesperandu in ace'a convingere, ca ce nu aduce diu'a de astadi, aduce cea de mane, gutta cavat lapidem“.

„Luptele nóstre au si produsu fruptele dorite, ca-ce mentionat'a passivitate, mai de multe ori proclamata, in acestu districtu de asta data au trairu numai in nume, adeca in creerii unoru conducatori, pre cari óstea, convinsa fiendu deja de alte scopuri mai bune si salutari, ia parasitu — grupanduse cu

fala (?) si jurandu (?) sub standartele nóstre nationale“ (?)

Apoi la finea memorialului nu le vine bene uniunea dupa cum e astadi, si observa asupr'a ei urmatórele:

„Pauperismulu generale cunoscutu in Transilvani'a depredédia intre noi prin totu felulu de bance, societati, cari cu bani (pénzes zsák) in interesulu ómeniloru necunoscuti a la Máday si prin acesti'a se strimtorescu ómenii nostri ardeleni dela locurile loru competitórie, — cea ce e nedreptu si neecuitabilu, si din punctu de vedere alu intereselor speciale transilvane — candu e vorb'a de regularea definitiva a uniunei — nu e neci salutaru neci consultu“.

„Din adunculu animei ne inchinamu ideei uniunei considerandu-o cá unic'a mantuitória a maghiarismulu ardelenu, deci urgítamu depen'a esecutare a ei, inse tocm'a, candu urgemu acést'a, asteptamu in interesulu scopului bene intielesu, dela cluburile centrale din Pest'a, — cá in locu de a privi cu ochii inchisi la scóterea barbatiloru nostri din posturile de ablegati prin altii necunoscuti — se si tiená de detorintia morala ai ajutá pre acesti'a la ajungerea acelor posturi“.

Din acele premise ori cene se póte convinge la prim'a cetire, ca tien'ta principala a memorialistiloru maghiari au fostu indreptata in prim'a linea spre a frange passivitatea proclamata in acestu districtu, si acumu vinu si striga Osan'a! de bucuria, ca le-a succésu a face imposibile esecutarea ei.

Ce se vorbimu, au tóta dreptatea, pentruca romanii, in locu se fia luptatu solidariu pre langa principiulu nationale — bunu, reu, cum e — va decide venitorulu — mai preferedia a se face uneltele strainiloru, si a luptá contra intereselor loru proprie.

Éca déra una mana de ómeni ce suntu in stare se faca facia de 82 mii romani in acestu districtu! d'a, pentruca ei, cetatiani, amploiatu, betrani, juni, teneri toti tienu la un'a, pretiuindu interesulu maghiarismulu mai pre susu de catu ori si ce altu interesu parteculariu séu personalu.

Hei! de ar' purcede si romanii astu-feliu, atunci de securu, ca si ei ar' secerá catu mai curundu cele mai stralucite glorie in eluptarea drepturiloru nationale, si pentru ce nu purcedu? pentru ca suntu desbinati in passivisti séu nationali si activisti séu maghiaromani? au dóra pentruca ar' existe disarmonia intre betrani si teneri?

Neci un'a neci alt'a, — cea ce voiu si probá catu se póte de lamuritu.

In anulu trecut cam prin lun'a lui Maiu, candu se constitui clubulu nationale in Fagarasiu, participá mai tóta intieleginti'a romana din districtu si orasiu, fora deosebire de colóre, passivistu-activisti séu nationali, séu maghiaroni, betrani séu teneri si facura toti apromisiune solemná de a fi solidari in tóte actiunile nationale atatu intre sene catu si facia cu celialti romani ardeleni.

Si pana candu tienú acésta solidaritate?

Pana atunci, pana ce batú momentulu la usia, cá se pásimu in actiune, adeca pana la 58 Noemb. a. tr., candu se cerea se damu dovedi la lumé despre solidaritatea apromisa cu atat'a entusiasmu.

Atunci se suscitá desbinarea sub form'a divergentieloru de principia, si chiaru acela, care mai inainte fuse propunetoriulu solidaritatii, **acela**, dicu, fuse si suscitatoriulu nesolidaritatii, urmandu confusiunea furamu amaru batuti; pentruca unii alergara in o parte, altii in alt'a pescuindu in tulbure, éra cei ce remasera sinceri apromisiunei fura pucini si paralisati chiaru de fratii loru de unu sange.

Aci e la loculu seu se indreptu o rugare dlui adv. Arone Densusianu, ca a fostu presiedinte alu clubului, se ne dè o socóta generale prin diaristica, cá se ne lamurimu si vedemu, ca unde diace reulu, in diverginti'a principiiloru? ori dóra in aceea, ca suntu unii, cari nu apartienu neci unei din aceste partide, ci venéza necontentitu numai dupa interesele lor.

Pentruca eu marturisescu sinceru, ca numai in ómenii de calibrulu acestora afu reulu, de noi nu ne mai potemu consolidá, séu déca ne si consolidamu acést'a e numai in aparentia, cea ce a crede me indreptatesce mic'a mea esperintia din anulu trecut, candu la noi esistá numai o partida si totusi furamu opumnati prin succursu romanescu.

Déra, cá se-mi dovedescu si mai bene asertiunea, me provocu la anulu 1869, candu furamu activi adeca candidaramu si ce resultatu am seceratu? Scia fia cene; deci la anulu 1872 din motivu a

nu mai blamá barbati devotati causei nationale adoptaramu modulu esecutarei principiului nostru prin proteste si éta si cu acestea furamu paralisati.

Apoi ce se mai facemu? Cum se ne consolidamu? cum se ne mai disciplinamu? — nu sciú.

Urméza dér', ca ne lipsesce cea ce in prim'a linia trebe se posedemu. Demnitate nationale, ast'a ne lipsesce si, pana candu ne va lipsi, pana atunci nu vomu poté consolidá si discipliná o partida mare si tare adevératu **nationale**, adopte-si apoi aceea ori si ce felu de modu de procedere numai se purcéda din anime sincere curatu romanesci.

Eu din partemi am aderatu si voiu aderá totu deaun'a intre astufeliu de impregiurari cá cele de facia la principiulu passivitatiei, de si audu mai in tóte dilele afirmandu pre unii domni de pre la noi. ca acestu principiu vine fórte bene unguiloru? Dér' déca le vine asia bene? Spuneti-mi domniloru acum! pentru ce se bucura toti memorialistii maghiari asia de tare, ca le-a succésu, se nimicésca esecutarea passivitatiei? —

Dá nu vedemu noi chiaru in expresiunile lor din acestu memorialu, ca senguri in momente de necasu recunoscú, ca esiste inca intrebarea uniunei si inca deschisa; si noi totusi se venimu dupa atati'a ani de suferintie, se ne predamu principiulu — Autonomi'a Trans. si dreptulu écca asia, cá candu ai scuturá maneca sumanului?

Se invetiamu a ne cunósce drepturile, ca numai asia le potemu revindecá; se invetiamu a ni-le si aperá, ca numai asia ne potemu asecura existenti'a; si in fine se iubimu din anima totu ce e romanescu, avendu ambitiune, ca suntemu romani, dupa cum facu maghiarii, dela cari am poté multu invetiá in acestu respectu.

Atunci si numai atunci, suntu securu, ca nu vomu mai fi batujocorit de memorialisti maghiari. Teofilu Francu.

(Vomu urma si cu descoperirile sosite din mai multe parti, cá se se aléga neghin'a din grau, ca atunci ve va fi mai usioru a ve feri de caracterele mercenarie. Red.)

Teaca in 10 Dec. 1872.

(Urmare din nr. 101 din andecursu)

Debe se recunoscú si afirmu, ca pe basea adausului subscrisu de toti contribuentii pe lenga programu in anii 1866, 1867 si 1868, interesele s'au impartitu intre studentii competinti cá fii ai contributoriloru — si astufeliu insusi d. preutu din Faragau in an. 1866 primi rat'a respectiva Competinti'a pentru fiul seu, — in anii urmatori nu au primitu pentru fii lui nimic'a, — pentru ca s'a eschisu din acea societate! —

recunoscú si afirmu debilitatea si inconstanti'a multoru inteliginti din acestu tractu, cari veniea, decidea, si subscriea, la mine, — apoi a dóu'a di mergea in casele contra aliatiloru mei, manca, bea, si subscriea in contra celoru decise prin dloru cu una di inainte la mine. —

nu este adevératu, ca comitetulu ar' fi disolvatu, — ci din contra acelu comitetu, — cu eschiderea prememorata a dlui Theodoru Popu, — mai existe, si dupa aceea inca siau mai tienutu siedintiele sale semestrale, — pe tóta intemplantia inse:

debe se recunoscú si afirmu, ca eu una data circiter in anulu 1866 amu redicatu siedinti'a comitetului, — et quidem din acea cauza, ca dlui Theodoru Popu in siedinti'a aceea au avutu acea inprudintia, de prin una vorbire lunga si lata, a propusu cá se impartimu banii fiesce carui'a inapoi, — afara de acelu, cari au subscrisu sume sub 1 fl. v. a. — éra acestea se se întórca pentru acoperirea speselor!!!

Vediendu eu, ca acésta propunere inprudente putea se aiba partinitori, — si prin urmare putea se vina la decisiune unu scandalu si compromisiune, amu aflatu de bine a disolva si radica siedinti'a, — — éra apoi dupa aceea totu prin acelu comitetu sau tienutu in urma mai multe siedintie, — documentu protocoalele luate prin acele siedintie. —

debue se recunoscú, ca cu inepu-

tulu anului 1868, urindmise cu atatea absurditati si ostilitati — me deciseseam in mine a transpune totu actulu impreuna cu banii asociatiunei transilvane, — ca aceea si se bine voesca in una rubrica separata a manipula si creste acesti bani pana atunci, — pana candu scopulu, pentru care s'au contribuit, se va poté realiza, — fia aceea baremu preste una suta de ani! —!

Inse ca se pociu propune asociatiunei trane unu astufeliu Ce, mi debuea dupa opiniunea mea consintiulu mai multor membri, — cu cari intru adeveru in asta privintia amu si inceputu a me pune in atingere, — si a le descoperi intentiunea mea, in modulu celu mai sinceru si amicabile cu mei frate! amice! dnule! haideti se prefamu, — „totu actulu asociatiunei trane, care se manipulea banii in rubrica separata, pana atunci, pana candu scopulu, pentru care s'au contribuit, se va poté realiza!“ —

Si ce socotiti! acésta a mea intentiune siau aflatu contrarii cei mai aprigi. — si din atari sau formatu una a treia partida, — care tóte le au tentatu spre a nu se transpune acestu actu la asociatiunea trana, — ce e mai multu, densii prin capulu lor in acésta cauza inainte au protestatu, si adresatu Excelentiei Sale d. L. V. Popu presied. asociatiunei rom. trane! —

Astufeliu cu finea lunei lui Martie 1868 mi au venitu la cunoscentia, ca o gramada de preuti, dascalii etc. etc, in bordelulu lui Albert Hantzi din Teaca in una stare, — ceteau si talmaceau una scrisore venitaloru dela Exc. dlu L. V. Popu presied. asociat. rom. trane. —

Mi veniea lucrulu inesplicabilu, — toti cu cati me intalneam in atatea forme imi spunea, — cu tóte estea cu totii me asigurau despre esistintia aceia, deci m'amu decisu, ca per omnia se citescu si eu acea epistola, . . . — me dusei si le propusei se-mi de una copia de pe acea epistola pentru una cupa de vinarsu, — séu se mi o de in origine pentru 2 cupe, — si cu doue o capataiu dela ss. lor.

In epistola sta despre caus'a convictului:

„Era ce se tiene de frica séu grigea dtale pentru de a nu se primi banii sciuti la asoc. transilvana, unde sum eu presiedinte, fi odihnit, ca acésta nu se poté intempla asia iute, numai adunarea generale a asociatiunei poté se decida despre primire, — acésta adunare se va tiené in 25/13 Augustu an. c. la Gherla, pe atunci veniti si dvóstra la Gherla si aperati lucrulu acolo, decumva Vitéz va propune, ca se se primesca acei bani, apoi acolo va fi loculu a chiarifica lucrulu, si a dá de golu mancatoriile, de cumva sau facutu atari.“ — Dupa cari cu distinsa stima sum alu dtale onoratoriu: Ladis. Vasilie Popu m. p. presiedinte asociatiunei rom. trane, Pest'a in 25/3 1868.“ —

— Acésta epistola o posedu in origine, si din care se poté vedé intentiunea mea cea curata, — si marsiavile intrige ale contrariloru mei!“ —

Dupa une invinuri de falsificari de acte procede:

„Mai incolo fiamu concesu a aminti, ca scólele in acestu tractu sunt in starea cea mai deplorable si demne de compatimitu, — cu tóte estea din totu tractulu Faragaulu sengura scóla confesionale din comun'a Faragau din partea statulu e admoniata a se preface in scóla comunale! — au ce stimare dle Theodoru Popu parochu in Faragau, — si Venerabile consistoriu Blasianu poteti tóte aceste ale trage la dubietate?!!!“ —

Inse se ne intorcemu la decursulu istoricu alu causei convictulu. —

In vér'a anului 1868 contraaliatii mei au facutu una aretare criminale la tribunalulu din Clusiu, unde le au succesu prin tribunalu ami sequestra tóte chartiele, — cartile, — si scriptele, — atatu cele ce se tieneau de caus'a convictulu, — catu si celelalte ale mele private, — si inca fara de inventariu, ci namai in unu modu, care nice

decumu nu servece pentru onóra fostulu institutu de justitia comitatense. —

Fusei invinovatitu din partea contra aliatiiloru mei cu mii de mii. —

Tribunalulu la pretensiunea mea in Kolosvari Kózlöny si mi se pare si in Gazeta din Februaru 1869 au publicatu, ca toti cari au contribuit in folosulu convictulu tractualu pana in terminu de 30 de zile se se insinue, apoi intru adeveru se fi vediatu, cumu contra aliatii mei cu pandurii comitatensi ambla din comuna in comuna a presiona fasiuni de contribui, — se fi vediatu cumu dlu protopopu Gabriele Chetianu si cu ce bucuria au relationatu consistoriulu din Blasiu!

Si tóte aceste sau documentatu si intorsu spre rusinea lor, — si blamarea tribunalulu comitatensu din Clusiu, ca-ci in contra lui Vitéz nu s'a potutu documenta nici baremu unu cruceriu, — ci din contra tribunalulu a potutu erua, ca eu asi fi incasatu numai sume de circiter 1400 fl. v. a., — candu din contra eu amu marturisitu ca amu primitu si mie mi sau incasatu sum'a de 1800 fl. v. a. — din acarui percente amu inpartitu intre studenti preste sum'a de 500 fl. v. a. —

Au trecut 3½ ani de candu acelu actu sta pe deplinu cercetatu si inchiatu la tribunalulu, — si de candu in acelu procesu nu s'a mai ascultat nici baremu unu sufletu, — fara din partemi s'au asternutu celu pucinu vre o 10 urgentie! — Inse fara rezultatu, — ca-ci tribunalulu nu decide. —

Eu aveamu de cugetu a astepta cu fruntea sarena decisiunea meritória a tribunalulu, — si apoi a pasi la publicitate cu descrierea acelei istorie de suferintie, pentru unii fórté infama, — Inse durere cinstitul socrulu meu dlu Theodoru Popu in Faragau in unu modu inconvenientu s'a apucatu inainte de vreme a resuscita, . . .

Eu quidem prin acésta aducu la cunoscentia on. publicu romanu stadiulu celu adeveratu alu acestei cause a convictulu, — si mi resustienu dreptulu dupa decidera tribunalulu a refera stimatul publicu totu processulu impreuna cu decisiunea tribunalulu, — pe care cu sete o asteptu; — deci ilu rogu de patiintia pana atunci. —

Totu ce amu scrisu pana aici se basadie pe facte implinite si drepte, — tóte luate la protocolu, si la tempulu seu publicate, si celu ce are cea mica dubietate bine voiesca a cauta in „Concordia“ din anii respectivi, — séu bine voiesca a veni la mine si lu voui convinge cu acte, — éra nu cu pleva de a le socrulu meu, care totu ce vorbesce, — vorbesce din patima, ura, invidia, si isbanda asupra mea, — si care nu s'a sfitu si genatu a tenta tóte spre a inpedeca realizarea convictulu, — numai ca eu se devinu compromis! —

Banii contribuiti si prin mine incasati nice decumu nu sunt defraudati, — ci afara ca s'au inpartitu pe basea coneluselu nostre intre studinti ca fi ai contributoriloru preste sum'a de 500 fl. v. a., — actu se afla mai multi de cati amu primitu. —

Intr'unu locu sunt pe langa hipoteca elocati mai multu cu 3 parti din totu capitalulu convictulu, — si ar' debuí se platésca numa 6% — inse si cu acea e in restantia din minutulu, de candu a inceputu socru meu a perfdia in contra causei convictulu, respective a societatii, — adeca din an 1865 —! prin urmare vorbesce neadeveru! —

Subscrierile au fostu cu espressionu pentru edificarea convictulu respectivu, — si prin a d'ausulu programulu subscrisu de toti, — pana si insusi de socru meu, edificarea convictulu din cause ponderóse s'a amenatu pe unu tempu nedeterminabilu, — respective pana atunci, pana acea sumulitia va cresce atata, catu din trena se va poté edifica acelu convictu in sensulu programulu statatoriu si subscrisu in principio! —

Tocmai din aceste motive, pe care eu seriosu le amu studiatu si cu personalitati capabile comunicatu, — am aflatu de bine, ca mandatulu conducerii acestei cause se-lu depunu, si transpunu in

manele asociatiunei trane pentru cultura poporulu romanu, cu care idea acum me ocupu mai bine ca de 6 ani, — si anca in 1868 o depuneamu, si transpunerea se realizá, — deca unii pusilanimi precumu mai in susu amu aretatu nu me inpedeca, — si nu protestá pana pe la inaltulu presidiu, — si deca altii dintre dvóstra cu dta d. socrule in frunte nu ambla cu incuse false pe la tribunalulu! —

Deca v'au placutu acelea ale face, — placave a avé patiintia a astepta! —

Astufeliu din intentiunile cele mai sincere in adunarea subcomitetulu a X. a asociatiunei trane pentru comitatulu Clusiu in siedintia publica tienuta in 8 Octobre 1871 in comun'a Milasiulu mare publice in principie amu si depusu mandatulu si m'amu rogatu de subcomitetulu alu X, ca pe langa observarea programulu statoritu si subscrisu de contribuenti de a se edificá convictulu tractulu Faragau se bine voiesca a midioloci primirea acestui mandatu si a sarcinei asupr'a s'a, la asociatiunea transilvana pentru cultura si cresterea poporulu romanu, — ce credu ca se poté si primi, pe basea unei decisiuni a adunarei generale tienute in anulu 1862 in Brasiovu. —

Si ce se vedi! ca in contra acestei propunerii a mele, — care de altumintrelea cu aplausu sau primitu, — s'au redicatu 3 voci a doi inreutatiti in scrisu, — dintre cari unulu ati fostu dvóstra dle Theodoru Popu si cinstite socrule, — éra a trei'a voce a fostu vorbele unui preatu simplu, comise din nepricepere, — ca-ce densulu credea, ca eu voiescu a transpune mandatulu si fondulu asociatiunei trane fora de observarea principiiloru statorite in programulu pe basea caruia s'au realizatu subscrierile contributoriloru! — care, deca i s'au esplicatu, a tacutu, — prin urmare mandatulu meu prin mine insumi de voia buna e si depusu in manele subcomitetulu X. pentru comitatulu Clusiu, — care are a efectua pe langa observarea formeloru ulterioarea realizare. —

Dupa ce inse totu actulu sta la tribunalulu ne decisu, — ex necesitate debe se asteptamu decisiunea aceluasiu, — ca astufeliu acelu on. tribunalulu se esprime culpuositatea séu neculpuositatea incusatului, si apoi delatorii cei falsi se se pedepsésca! ca-ci asociatiunea trana etc. numai din mane curate poté primi ulterioarea administrare a unui fondu, pentru realizarea unei intentiuni pie, respective pentru edificarea convictulu tractulu Faragau in Blasiu“. — . . . Personalitatile urmatórie exmitenduse, Cor. finesce asia:

Cu acésta mi finediu respunsulu chiarificatoriu, pe care l'amu facutu numai din respectu catra publiculu romanu, — cu acea adaugere, ca intentiuniloru celoru inreutatite ale dlui exsocru mai multu nu voui respunde. —

Gregoriu Vitézu

„ALBINA“

Institutu de creditu si economii

Resultatele operatiuniloru in lun'a Decembre 1872.

I. Reuniuni de creditu. Cu finea lui Novembre au fostu in legatur'a reuniuniloru de creditu 1576 participanti cu unu creditu totale de 142,680 fl. — Membrii noi au intratu in lun'a lui Decembre 54 cu unu creditu acordatu preste totu de 8100 fl.; pr'in urmare in lun'a Decembre s'au adatu cu totulu in cuprinsulu reuniuniloru 1630 participanti cu unu creditu folositu de 150,780 fl. In decursulu lui Decembr. au repasitu 2 participanti, ér' din capitalele imprumutate s'au respunsu 738 fl. 50 cr. astu-modu cu 31 Decembre remanu in legatur'a reuniuniloru cu totulu 1628 participanti cu unu creditu preste totu de 150,041 fl. 50 cr.

Fondulu de garantia particip. cu finea Dec. a fostu 30,102 fl. 50 cr.

II. Deposite. Summ'a totala a depoziteloru (inlocariloru) in cass'a de economii cu finea lui Novembre a fostu de 24,013 fl. 36 cr. in decursulu lunei lui Decembre s'au mai depusu 3525 fl. 45 cr. deci totalulu depoziteloru in Decembre a

fostu de 27,538 fl. 81 cr. Din aceste s'au ridicat în decursul lui Decembrie 1765 fl. 30 cr. prin urmare starea totală cu închierea lui Decembrie e de 25,773 fl. 51 cr. la care adăugându-se și interesele capitalizate cu 31 Decembrie în suma de 400 fl. 36 cr. face totalul de 26,173 fl. 36 cr.

III. Escomptu. Starea portofoliului în finea lui Novembre a fostu 116 buc. cambie în valoare totală 58,117 fl. 45 cr. În decursul lui Decembrie sau escomptatu 31 buc. în summa totală de 16,945 fl. 99 cr. astu-modu starea totală a ramului de escomptu în Decemb., a fostu 147 buc. cambie în valoare totală de 75,063 fl. 44 cr.

Din aceste s'au rescumperatu și reescomptatu în lun'a lui Decembrie 48 buc. în summa preste totu de 26,857 fl. 42 cr. prin urmare starea portofoliului cu 31 Decembrie a fostu de 99 buc. cambie în valoare totală de 48,206 fl. 12 cr.

ROMANIA. Bucuresci 20 Ian. v. 1873.

În urm'a încetării din viață a Majestății Săle imperiale Amalia Augusta Ducesa de Braganția, născută Prințesa de Leuchtenberg și veduva după M. S. Petro I imperatoarele Braziliei, curtea înaltimilor Loru a luat doliul pe diece zile, cu începere dela 19 Ianuarie.

Senatul, în prim'a sea ședință după vacanția ce a luat cu ocazia serbatorilor, s'a grabit a votă următoarea adresă de condoleanță către Maj. Sea imperatessa Eugenia și Altetia Sea principele imperiale:

Majestății Săle imperatesei Eugenia și Altetiei Săle principelui imperiale.

„Recunoscinti'a romanilor pentru puternicul concursu ce repausatului imperatoarele Napoleon III. a datu întru consolidarea naționalității lor, luându inițiativa spre dobândirea unirii principatelor și suirea pe tronul României a unui principe de familie regală cu dreptul de hereditate, va fi eternă și aduncu întipărită în animile tuturor romanilor.

„Senatul României, interpretu fidelu al sentimentelor unanime ale națiunii, ofera Majestății Săle imperatesei Eugenia și Altetiei Săle principelui imperiale, prin organul președintelui seu, omagiile săle de condoleanță pentru pierderea ilustrului imperatoare, care a răspândit atatea bine-faceri asupra poporului român.”

— Acăsta adresă de condoleanță s'a votat de Senatu cu unanimitate, în ședință sea dela 13 Ianuarie 1873.

Președinte, Nifonu metropolitulu primatu alu României.

— La acăsta adresă, Eminentia Sea președintele a primitu dela Majestatea Sea imperatessa și Altetia Sea principele imperiale, următorul răspuns, care s'a comunicat Senatului în ședință sea dela 19 Ianuarie 1873:

Președintelui Senatului României.

„Multumim cu sinceritate Senatului României de a se asocia la durerea Noastră. 'I suntem recunoscători pentru păstrarea memoriei servitorilor aduse Principatelor de imperatoarele, care a lucratu pentru unirea loru cu unu principe hereditariu străinu. Aducându-Nise aminte de acăsta politică generoasă a imperatoarelor, este a Ne adresă cele mai duci mangaeri.”

Imperatessa Eugenia
Principele Imperiale. „Mon. Of.”

România liberă -și merită atributul acăstă în ședință din 23 Ian. 1873, ca-ce, unde proiectulu guvernului, la dezbateră codulu penal, pretendea arestare preventivă în materia de presă și mandat de depunere, majoritatea camerei în sublimitatea demnității sale a primitu cu 42 în contra la 33 voturi emendamentul d. Maiorescu: **că în materia de presă se nu se de neclădata necl mandate de arestare necl de depunere.**

Acăsta e unu gagiu gloriosu pentru înălțarea prestigiului libertății României. Regimulu -și si retrage proiectulu. Gratulamu colegilor diaristi din România liberă, dicu liberă, ca une presă nu e liberă, totă libertatea e numai satyra.

Cu privire la esilarea principelui Napoleon d'în Franci'a d. Thiers a ținutu unu discursu mai lungu în comisiunea de trei-dieci, carei-a i s'a

transmisu unu gravamenu alu principelui. În acăstu discursu d. Thiers a facutu aluziuni cu privire la detronarea Napoleonidilor și între altele a disu: „Una asemenea detronare aprobată prin lege însemnă, ca respectivulu nu pôte se mai petrece în țiera, ca-ci la d'în contra detronarea n'ar însemna mai multu, decâtu ca detronatulu cu familia sa ar avé se iessa numai d'în Tuilerie și d'în palatulu imperialu și se se asiedie în Hotelu Grand, spre a și poté continua agitațiunile sale periculoase pentru statu. Dăca concedem principelui Napoleon se petrece în țiera, apoi nu întielegu cum amu fi împedatulu pre însu-si Napoleon III. d'a nu veni în Franci'a. Seau cum amu împiedecă asta-di pre principele imperialu, seau pre Napoleon VI. cum lu numescu aderintii sei, — ca se nu între în țiera, dăca lasam ca însu-si verulu seu se între și se petrece pre pământulu Franciei. Detronarea s'a interpretatulu totu de-un'a în sensulu acăstu-a, și însu-si principele Napoleon a disu în senatu, ca ellu fara scrupulu ar' fusila pre acăi pretendenți, cari s'aru încumeta se calce pre pământu francesu. Principii Napoleon asta-di nu mai sunt nici cetățiani ordenari ai statulu, ci si fara indoiela cadu sub strictetia unei legi esepțiunali. Caus'a acăstă este pentru mine una afacere de statu, pentru acăsta me rogu sa me considerati de respunsabilu.”

ANGLIA. Diariulu „Times” spera, ca prin visit'a contelui Siuvaloff și prin tonulu reconciliatoriu alu presei, cestiunea confiniaria între Russi'a și Angli'a se va aplana pre calle pacinice; înse sub ori ce împregiurari Angli'a trebuie se sustiena independintia Persiei și a Afganistanulu. — În Chislehurst s'au ținutu dillele acăste mai multe conferințe ale partidei bonapartiste și s'a decisu, ca mai înainte de tôte se se reconsolidedie partid'a. Imperatricea și principele Napoleonu au luat tutoralulu politicu asupra principelui Ludovici, care de ocamdată nu vré se accepté titlulu „Napoleon IV.” ci vré se se numesca principe Ludovicu Napoleonu, ér' în viața privată va porta numele conte de Pierrefonds, sub care nume luni în 27 l. c. a intratu în acadami'a militaria dela Wolwich.

Noutati diverse.

„Provocare.

Spre formarea și constituirea despartimentulu cercuale alu Asociațiunei Transilvane pentru literatur'a română și cultur'a poporulu român, în ținutul Devei, Uniaderei, Dobrei și Iliei-Murasiane, în urm'a înscărmării, mie spre acăstu scopu date, de înteleginti'a română din Dev'a, am onóre a provocă pre toti membrii asociațiunei, întréga înteleginti'a română, și pre toti acelia, cari dorescu a sprigini promovarea asociațiunei, din amentitele ținuturi, a se infaciesia pre 24 Febrnariu st. n. înainte de amédi, la una adunare în Dev'a, localitatea casinei române.

Dev'a 28/16 Ianuarie 1873.

Dr. Lazaru Petcu.

— La propunerile jurisdicțiunei și ale camerei comerciale și industriale de aici, ministeriulu r. ung. a împoteritu pe magistratulu brasiloveanu a da paspôrte pentru România pe 15 zile, în casuri, cându interesele locuitorilor marginasi s'ar' periclita, pana cându se se astepte după pasu din Budapesta. Numai în casuri exceptionali, cându e periculu în mora s'ar' amânare, se da acăstu pasu, pelunga protocolu, în care se se ié motivele darii lui, cari în totu patrariulu de anu se se tramita și la ministeriu spre examinare.

— Anu manosu. Pudley Iames Astronomulu anglicu profetiesce, ca anulu 1873 va fi unulu dintre cei mai fructiferi: vinu, grau va fi în mare abundanță și în finea lunei lui Fauru se va fini ierna.

— Bee-si judanii vinarsulu! Regimulu Rusiei se pregatse a opri beutur'a rachiuului la soldati din punctulu de vedere alu sanetății, și în locu va se substitue la ostasi portiuni de ceai.

— Qui pro quo? Ministeriulu de internu maghiaru, nu de multu, a poruncitu comitatulu Zarandu, c'a se nu mai întrebuintez sigile cu inscripțiune latină. Dér' apoi tocma în sigilulu pliculu, în care se tramise acăsta porunca, se potea

ceti acăste: „Ministerium des Inneren-Aemlich”. Se ridemu, ori ce, de acăsta notiția publicată și în „M. Polg.” ? —

In Bai'a Tusnadu

se da pentru Saisonu 1873 Restauratiunea sveitica de totu elegante, cu arenda, care este prevedintă cu optu piece pentru inchiriatu, acăste sunt splendide mobilate, și preferende pentru comoditatea p. t. Ospetiloru.

Condițiile se potu afla la Inspectorulu mosiiloru dominale Domnu Mihailu Szűts în Bikszadu prin posta Sz.-szt.-György. g. 1—3

8261. Sz./plg. 1872.

3—3

Publicare de licitatiune.

Pre temeiulu decisiunei tribunalulu reg. din Lugosiu dto 11-lea Ianuarie 1873. N-rulu 8261; se face acăst'a cunoscutu tuturor, cumca în 24 Fauru a. c. și în zilele următoare la licitatiune publică totu-déuna la 9 ore înainte de médiadi prin aversiune séu cu redicată și întregulu (per Bausch und Bogen) negociatori'a séu bolt'a de speceria respective marfa mestecată ce se afla în bolt'a repausatulu Iova Popoviciu, fostu locuitoriu și comerciantu în Lugosiu, — se va vinde.

Pretiuulu eschiamarei va fi sum'a de 17840 fl. data de I. B. Popoviciu la licitatiunea prima, și în privinti'a acăstei sume se cere depunerea vadiulu de 100% — observanduse totuodată, ca pretiuulu însemnatu în inventariu face sum'a de 17835 fl. val. aust.

Condițiunile mai de aproape pentru casulu cându 'ar' vinde duchianulu cu radicată și întregulu se potu vedé la dlu avocatulu Dr. Ioanu Majoru că curatoarele lasamentulu acăstui.

Totu-deodată se face cunoscutu, cumca de nu se va poté vinde duchianulu cu întregulu, se voru vinde marfurile cu bucat'a pre lenga bani gat'a totu la acăst'a licitatiune și cumca licitatiunea se va ținé în cas'a repausatulu N-ru 10, ce e situat'a langa edificiulu comitatulu.

Din ședință tribunalulu regescu din Lugosiu ținuta în 11-lea Ianuarie 1873.

Alexandru Makáj
presedinte

Inánd
notariu

Nr. 3340 ex 1872.

3—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu Romantiaianu de 63 fl. v. a. prin renunciarea lui Basiliu Borgovanu devenindu vacante, prin acăsta se escrie concursu pana în 25 Februarie a. c. st. n.

La acăstu stipendiu potu concurge: 1 numai acăli teneri studenti, cari sunt născuti în Transilvania, 2 cari au în studia calculi de eminentia și portare morale buna.

Dintre concurenti voru avé preferința ceteris paribus celi de origine nobili și consangeni piului fundatoriu.

Dela concurenti se cere, că testimoniale scolare alaturande la cererile loru concursuali se le dé în origine, ori în copia autenticată, ér' atestatele de paupertate se fia prevediute, pre lenga subscrierea antistiei comunali și a parochulu respectivu și cu subscrierea oficiulu politicu de cercu, ér' în cetati si opide cu subscrierea parochulu și a antistiei cetatiene ori opidane. Cererile concursuali, estufeliu pregatite se se substerna pana în terminulu prefriptu la acăstu consistoriu metropolitanu.

Blasiu, din ședință consistoriulu metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Iulia și Fagarasiu ținuta la 11 Ianuarie st. n. 1873.

Simeonu Popu Mateiu
notariu consist.

Cursurile

la bursa în 24 Ian. 1873 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	fl. —	cr. v. n.
Napoleoni	—	—	8 „ 67 1/2	„ „
Augsburg	—	—	107 „ 75	„ „
Londonu	—	—	108 „ 90	„ „